

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoE/33/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8415203309
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Mruškovičová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8415203309.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpeného spoločnosťou Advocate, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, proti povinnej M. S., bytom Y., K. XXX/XXX, o vymoženie sumy 38,- EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 8Er/235/2015 - 12 zo dňa 24. júna 2015, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD., Exekútorický úrad Bratislava, o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. EX 20095/15. Exekučným titulom vo veci je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s. zo dňa 11.11.2014 sp. zn. SR 12410/14, pričom nárok oprávneného vychádza zo Zmluvy o úvere č. 708100035 uzavretej medzi oprávneným a povinnou dňa 13.12.2012. S odkazom na § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku, smernicu Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zo dňa 5.4.1993 (ďalej len „Smernica Rady“), rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 6Cdo/1/2012, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoE/29/2010, sp.zn. 4CoE/42/2010, stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. Proti Erzsébet Sustikné Gyorfí, bod 40, po preskúmaní predloženého exekučného titulu postupom v súlade s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, dospel exekučný súd k záveru, že medzi zmluvnými stranami ide bezpochyby o vzťah spotrebiteľský, čo dáva súdu oprávnenie skúmať zmluvné podmienky, ako aj okolnosti uzavretia zmluvy o úvere a súvisiacej rozhodcovskej zmluvy. Povinne v rámci zmluvného vzťahu s oprávneným nebol vytvorený priestor na dojednanie konkrétneho obsahu rozhodcovskej zmluvy alebo jej zmeny, resp. povinná nemala vôbec možnosť sa oboznámiť s obsahom zmluvy vopred. Takúto zmluvu preto nemožno považovať za individuálne dojednanú. Rozhodcovská zmluva v predložennom formulárovom znení znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodnutie prípadného sporu všeobecným súdom, ak bude žaloba podaná na rozhodcovskom súde zo strany poskytovateľa úveru. Nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a absencia individuálneho dojednanie vo vzťahu k istej zmluvnej podmienke, ktorou rozhodcovská zmluva nepochybne je, v zmysle príslušných ustanovení OZ svedčia tomu, že rozhodcovská zmluva je považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatná. Na základe vyslovenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy tak exekučný súd konštatoval, že rozhodcovský rozsudok vydaný orgánom, ktorému na to nebolo dané oprávnenie, nie je právoplatným a vykonateľným exekučným titulom vo veci a na základe neho nemožno viesť exekúciu.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Exekučný súd prekročil preskúmvaciu právomoc danú mu Exekučným poriadkom, keďže pri preskúvaní exekučného titulu po materiálnej stránke súd nie je oprávnený skúmať samotné rozhodcovské konanie, ale iba povahu plnenia, na ktoré zaväzuje rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul, nemá oprávnenie skúmať rozhodnutie samotné. Exekučný súd týmto postupom nahrádza konanie o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov podľa § 40 a nasl. Zákona o rozhodcovskom konaní, čo je v rozpore s obsahom a účelom tohto zákona. Súd takto nesprávne aplikoval ustanovenie § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní, čím porušil právo oprávneného na prejednanie veci pred príslušným súdom. Uviedol, že oprávnený s povinnou uzatvorili rozhodcovskú zmluvu formou samostatného právneho úkonu a na samostatnej listine, čo konajúci súd neskúmal, čím konanie zaťažil vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu. Vo vzťahu k námietke o znemožnení voľby spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu pred štátnym súdom, oprávnený poukázal na znenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ a na skutočnosť, že cieľom tejto právnej úpravy je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva. V danej veci teda exekučný súd konal nad rámec zákonných ustanovení.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

K námietke, že exekučný súd nemá zo zákona oprávnenie skúmať exekučný titul odvolací súd uvádza, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. oprávnený a zároveň povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd teda neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Ak je oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok vo veci, exekučný súd je oprávnený skúmať, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať a či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy.

Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je namieste konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, čo má za následok materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípmi dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva exekučnému súdu oprávnenie na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak postupom v súlade s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 146/2011).

Vo vzťahu k odvolacej námietke oprávneného, že medzi oprávneným a povinnou došlo k uzavretiu osobitnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnej listine podpísanej oboma zmluvnými stranami, pričom exekučný súd túto skutočnosť neskúmal a nezistil tak dôsledne skutkový stav odvolací súd uvádza, že z exekučného spisu, ako aj z odvolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že exekučný súd sa v napadnutom rozhodnutí zaoberal platnosťou rozhodcovskej zmluvy, jej existenciu nepopieral a tá je súčasťou súdneho spisu. Táto námietka oprávneného preto nie je dôvodná.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom exekučného súdu, že medzi oprávneným a povinnou vznikol spotrebiteľský vzťah a uzavretá Zmluva o úvere zo dňa 13.12.2012 je zmluvou spotrebiteľskou. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam konštatovanie, že rozhodcovská zmluva uzavretá zároveň so zmluvou o úvere č. 708100035 dňa 13.12.2012, o ktorú konajúci rozhodcovský súd oprel svoju právomoc, nebola platne uzavretá, a teda nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Vyslovenie neplatnosti zmluvy je založené na absencii preukázateľného individuálneho vyjednania tejto zmluvy zo strany povinnej osoby, spotrebiteľa, a to aj napriek skutočnosti, že je formulovaná na osobitnou dokumente podpísanom povinnou.

Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná, bez možnosti zmeny jej obsahu, pričom povinná v pozícii spotrebiteľa nemala možnosť a vôľu si rozhodcovskú zmluvu dojednať individuálne a s primeranou starostlivosťou zväžiť dôsledky

tohto úkonu. To je prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis, pričom majú vyvolať dojem, že si ich prvotne vyžiadal spotrebiteľ. Ak má byť rozhodcovská zmluva právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6M Cdo 9/2012).

Súdna kontrola je plne opodstatnená aj v prípadoch, ak je hlavný zmluvný vzťah (zmluva o úvere) a vedľajší (rozhodcovská zmluva) vyjadrený na samostatných listinách. Nie je dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine, keďže nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory vzniknuté v budúcnosti riešil rozhodca, predformulovaný na tlačive predloženom dodávateľom.

Zmluvná podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ tak nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľom nie je individuálne vyjednané, je bezpochyby neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pričom rozhodcovská zmluva uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle ustanovení Smernice Rady ako nekalú.

Odvolací súd sa preto stotožňuje s postupom exekučného súdu, ktorý skúmal predloženú rozhodcovskú zmluvu vo vzťahu k existencii neprijateľných zmluvných podmienok aj v takom prípade, keď rozhodcovská zmluva pripúšťa možnosť voľby, pred ktorým orgánom je zmluvná strana oprávnená domáhať sa svojho práva. O neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve ide totiž aj vtedy, ak spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu (porovnaj napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoE 153/2011). „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ (In: Kristián Csach: Štandardné zmluvy, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Odvolací súd zastáva názor, že aj pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa ostáva len iluzórnou, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej úverovej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva spravidla pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol osobitne individuálne dojednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne dojednanie nedávalo zmysel. Práve toto je zmyslom osobitného dojednania istých zmluvných podmienok. Ak si spotrebiteľ má individuálne dojednať zmluvné ustanovenia pripúšťajúce rozhodcovské konanie, tak je to z dôvodu, že to má mať pre neho osobitný, prospešný význam. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská zmluva predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekaloobchodnú prax podľa § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Ak rozhodcovská zmluva vyžaduje od spotrebiteľa povinnosť podrobiť sa arbitráži, nie je možné jej záväznosť, s odkazom na ochranu práv spotrebiteľa, akceptovať. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, t.j. či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Povinný ako spotrebiteľ nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde.

Podstatou a hlavnou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že pri uzatváraní zmluvného vzťahu sa nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu

tieto podmienky prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Predovšetkým v tom spočíva faktická nerovnosť zmluvných strán. Rozhodcovská zmluva, ktorá bola predformulovaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky. Tento záver podporuje tiež stanovisko Súdneho dvora ES vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Győrfi, bod 40, ako uviedol v odôvodnení napadnutého rozhodnutia aj súd prvého stupňa. Rovnako je možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011). Súdu nič nebráni judikovať neplatnosť rozhodcovskej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ, v zmysle generálnej klauzuly podľa § 53 ods. 1, pre rozpor s § 53 ods. 5 OZ, v zmysle ktorého neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Je zrejmé, že v čase uzavretia zmluvy medzi oprávneným a povinnou mal oprávnený ako dodávateľ služby zákonom explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa odvolací súd stotožňuje so záverom exekučného súdu, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul.

Je nepochybné, že rozhodcovská zmluva nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi spolu s podpisom zmluvy o úvere ako jej súčasť je za týchto okolností neplatná. Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul je tak vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť. Takýto rozsudok nie je platným právnym úkonom a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilým podkladom pre nariadenie exekúcie. Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady res iudicatae (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s. zo dňa 11.11. 2014 sp. zn. SR 12410/14 ako nulitného právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnej, nie sú dotknuté.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolacie námietky oprávneného nie sú dôvodné a súd prvého stupňa postupoval správne, keď podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal exekučný titul a následne žiadosť o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi zamietol.

Odvolací súd preto podľa § 219 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný, ostatným účastníkom trovy odvolacieho konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.